

Portal de Xuriguera

Calaf

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Carrer de Xuriguera. 08280 Calaf
Emplaçament	Ubicat al final del carrer Xuriguera, al nord del nucli.
Alçada:	695

Coordenades:

Latitud:	41.73421
Longitud:	1.51002
UTM Est (X):	376090
UTM Nord (Y):	4621339

Classificació

Número de fitxa	08031 - 10
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern
Segle	XVI-XVII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Al setembre de 2015 es van enllestir els treballs de restauració del portal, després de cinc setmanes d'intervencions dirigides pel restaurador Albert Gaset. El mal estat en què es trobava el monument feia del tot necessària una actuació d'urgència, i es va aprofitat també per millorar l'estètica del conjunt.

El Portal presentava alteracions pel que fa als materials i també d'estructura. En el primer cas, s'hi va fer un tractament específic per a cada un dels tres tipus de pedra empleats en la seva construcció, que la intempèrie i el pas del temps havien malmès considerablement. Pel que fa a l'estructura, es va corregir la deficiència en morter de calç que havia de donar solidesa al conjunt, reomplint-ne l'interior amb morter natural. Això va permetre, alhora, consolidar tot el monument. Per últim, es van retirar les pedres que coronaven el Portal i que estaven seriosament malmeses, i que constituïen alhora una amenaça; al seu lloc s'hi van col·locar tres pedres recuperades de la mateixa

zona.

Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN, 571-MH / R-I-51-5219/ Decret / 22/04/1949 / BOE / 05/05/1949
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari	IPA: 34424
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Ornamental
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Calaf
Fitxes associades:	
Portal del Carme	
Autoria de la fitxa	Jordi Seró i Ferrer. IN SITU Patrimoni i Turisme
Data de registre de la fitxa:	dt., 24/11/2015 - 01:00

Descripció

Antic portal d'accés al nucli clos de Calaf des del nord. Es troba al carrer de Xuriguera, que porta fins a la plaça Gran. El portal es basteix estrebant-se en sengles trams de murs fets a base de paredat, sense cap disposició lineal de la pedra. Adossat a edificis laterals, es tracta d'un clàssic arc de mig punt adovellat que consta de divuit dovelles irregulars més la clau, on encara es pot observar un escut heràldic de Calaf amb la figura d'un gos. A la part interior hi destaca el cap-i-alt anomenat de Marsella, amb arc rebaixat, que permetia l'obertura de les dues fulles de la porta. No s'aprecia que la presència de les pollegueres, o forats on girava l'eix que obria i tancava les portes. Durant l'estiu de 2015 es va realitzar tasques de restauració del portal.

Observacions:

A l'Inventari de la Generalitat hi ha una fitxa que tracta conjuntament els portals, un sector de la muralla i la torre quadrada de l'Hospital (IPA: 651). Anomenat també del Cadiraire

Història

Diferents historiadors assenyalen l'any 1584 com la data en la qual es van reconstruir els portals de la vila i per tant, les muralles. Malgrat que no hi ha dubte que en aquesta data es van produir obres, sobretot en el portal del Vall (el carrer del Carme s'anomenava anteriorment carrer del Vall, degut a que en aquest indret hi havia un fossar), sembla que la reconstrucció comença anys abans. D'aquesta manera observem que es parla de diferents actuacions fetes l' any 1571, com un "preufet" per construir un nou portal, uns adobs fets a un pany i també que s'havien tapiat els portals de la Vall i del Xuriguera. També, una de les anotacions del Racional esmenta que s'han de tirar pedres del portal nou de Sant Jaume, al portal vell. Tot això ens fa suposar que no sols es va tractar d'una reconstrucció, sinó que també hi va haver un eixamplament de les

muralles per encabir el creixement urbanístic que s'havia produït al llarg de la centúria. D'aquesta manera podem dir que, un cop acabades les obres, van quedar a la nostra vila 5 portals. Un era interior, el de l'hospital, el qual encara existeix, i segurament havia estat porta d'entrada d'una primitiva muralla que només hauria encerclat del carrer Xuriguera fins al castell. Els altres quatre eren els següents: El portal del Vall, situat al final del carrer del Carme i que era la porta d'entrada de la banda Oest; el de Sant Jaume, situat aproximadament a la casa Giralt, on actualment hi ha l'administració de loteria. Era l'entrada Sud de la població i va desaparèixer l'any 1861; el Portal Nou, situat al carrer de Sant Antoni i per tant, l'entrada de la banda Est. S'anomenava d'aquesta manera perquè fins el segle XIX el carrer de Sant Antoni es deia carrer Nou. Probablement la seva ubicació era més o menys davant el carreró que va a les Portelles, ja que en l'Acta de l'Ajuntament de l'any 1884 en la que es va acordar de tirar-lo a terra, s'hi llegeix que darrera del portal hi havia un passatge que podria ésser el carreró esmentat; i hem deixat pel darrer el portal del Xuriguera, anomenat també del Cadiraire, l'altre que encara resta dempeus i que era l'entrada Nord de la població.

Bibliografia

GASET MAJA, A (2015). Informe de restauració del Portal de Xuriguera. MAS PARÉS, J. (s.f.). Història de Calaf. Calaf: Ajuntament de Calaf, p. 49

